Отже, варто зазначити, що аудіовізуальний метод відіграє важливу роль у сучасному навчальному процесі, де основною метою є навчити студентів сприймати та відтворювати іноземну мову на практиці. Аудіовізуальний метод є перспективним методом навчання, оскільки він має виражений комунікативний характер і сприяє вирішенню проблеми володіння спонтанним іншомовним мовленням.

Література:

1. Волкова Н. П. Педагогіка : навч. посіб. / Н. П. Волкова. – К. : Академвидав, 2007. – 616 с.
2. Гапонова С. В. Сучасні методи викладання іноземних мов за рубежем / С. В. Гапонова // Іноземні мови. – 1998. – № 1. – С. 24–31.
3. Гез Н. И. История зарубежной методики преподавания иностранных языков / Н. И. Гез, Г. М. Фролова. – М. : Изд-во Академия, 2008. – 256 с.
4. Кузьмінський А. І. Педагогіка : Підручник / А. І. Кузьмінський, В. Л. Омеляненко. – К. : Знання-Прес, 2008. – 447 с.
5. Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах : Підручник / Кол. авторів під керівн. С. Ю. Ніколаєвої. – К. : Ленвіт, 1999. – 320 с.
6. Пассов Е. И. Аудиолингвальный метод обучения иноязычному говорению / Е. И. Пассов. – М. : Просвещение, 1991. – 214 с.
7. Пассов Е. И. Коммуникативный метод обучения иноязычному говорению / Е. И. Пассов. – М. : Просвещение, 1985. – 207 с.
8. Шкрабо О. Н. Аудиовизуальный метод в обучении иностранному языку в высшей школе / О. Н. Шкрабо // Молодой ученый. – 2013. – № 12. – С. 543–545.

УДК 378.1:811.111-057.4

А. В. Найдьонова,
Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ

ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНИХ КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК У СТУДЕНТІВ АГРО-ЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ У ВНЗ УКРАЇНИ В ПРОЦЕСІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

У статті проаналізовано основні критерії вступу до ЄС, необхідність володіння англійською мовою для сприяння євроінтеграції України, а також визначено необхідність формування комунікативних навичок в процесі вивчення ділової англійської мови у майбутніх економістів аграрного профілю для успішного ступу України в ЄС.

Ключові слова: *євроінтеграція, комунікативні навички, економіст аграрного профілю, англійська мова, умови, критерії.*

ФОРМИРОВАНИЕ ИНОЯЗЫЧНЫХ КОММУНИКАТИВНЫХ НАВЫКОВ У СТУДЕНТОВ АГРО-ЭКОНОМИЧЕСКИХ СПЕЦИАЛЬНОСТЕЙ В ВУЗАХ УКРАИНЫ В ПРОЦЕССЕ ЕВРОИНТЕГРАЦИИ

В статье проанализированы основные критерии вступления в ЕС, необходимость владения английским языком для содействия евроинтеграции Украины, а также определена необходимость формирования коммуникативных навыков в процессе изучения делового английского языка в будущих экономистов аграрного профиля для успешного вступа Украины в ЕС.

Ключевые слова: *евроинтеграция, коммуникативные навыки, экономист аграрного профиля, английский язык, условия, критерии.*

FORMATION OF FOREIGN LANGUAGE COMMUNICATION SKILLS IN STUDENTS OF AGRO-ECONOMIC SPECIALTIES IN UKRAINIAN UNIVERSITIES IN THE PROCESS OF EUROPEAN INTEGRATION

The article analyzes the main criteria for joining the EU, the necessity of speaking English to promote European integration of Ukraine, and also the necessity of forming communicative skills in the study of Business English in future agricultural economists for successful access of Ukraine to the EU. Here are given methods of teaching foreign languages, that are used and maximum close to authentic professional situations. Namely it is the interdisciplinary approach, such as studying of vocabulary and grammar under properly chosen material that is partially related to the economy and agriculture. One of these methods is teaching to read and discuss original texts, write essays and annotations of professional literature, read articles, notes of newspapers and magazines of foreign mass media. It also revealed the need for the future students to be able to make modeling of reports, presentations and business negotiation, conclusion and discussion contracts, resolving pressing business issues with a partner on the phone that is also an integral part of the communication aspect, while using appropriate terminology and lexical business style. It is also noted that the present study should learn how to present own company, firm, hold press conferences.

Key words: *European integration, communication skills, agricultural economist, English, conditions, criteria.*

Проаналізувавши вітчизняні та зарубіжні джерела, зазначимо, що особливості формування професійних комунікативних навичок при вивченні ділової англійської мови розглядала А. Ходцева, зокрема майбутніх економістів за допомогою іноземної мови – С. Радецька, Л. Сікорська; інноваційні підходи щодо методики викладання фахової іноземної мови представлено у дослідженнях О. Авксентьєвої, О. Плотнікової, Л. Черноватого; навчання студентів економічних спеціальностей ділових презентацій англійською мовою – у роботах Ю. Авсюкевич, І. Зимньої.

Підготовка та забезпечення всіх необхідних умов для євроінтеграції України є нагальним питанням сьогодення, яке стає все актуальнішим з розвитком політичних та економічних подій в Україні та світі. Відповідно до Постанови Верховної ради України від 27 червня 2007 року N 1242-V Про Рекомендації парламентських слухань на тему: «Про інтенсифікацію співробітництва України з Європейським Союзом у рамках єврорегіонів та перспективи транскордонного співробітництва» євроінтеграція України є життєво важливою передумовою успішної міжнародної співпраці з іншими країнами, зокрема членами ЄС [1]. Також у постанові зазначено, що Україні характерне унікальне сприятливе географічне розташування, так як вона вже межує з Словаччиною, Польщею, Угорщиною, Румунією, які являються офіційними країнами-членами ЄС.

Вступ України до наукового, освітнього, економічного, культурного, соціального просторів ЄС сприятиме сталому розвитку українського суспільства в цілому.

Варто також зазначити, що для цього існує перелік необхідних умов, які повинна виконати Україна. Зокрема, як зазначається у Копенгагенських критеріях щодо вступу країн до ЄС, які були прийняті в червні 1993 року на засіданні Європейського союзу в Копенгагені, загальними та основними є наступні:

© А. В. Найдьонова, 2017

• політичні, а саме стабільність інститутів, які гарантують демократію, верховенство права, повагу до прав людини, повагу і захист національних меншин;

• економічні, зокрема наявність дієвої ринкової економіки і здатність витримувати конкурентний тиск і дію ринкових умов у межах ЄС ;

• членські, тобто здатність країни, яка вступає в ЄС взяти на себе зобов'язання, що випливатимуть з членства в ЄС, зокрема суворе дотримання цілей політичного, економічного і валютного союзу [4].

На нашу думку, передумовою успішного виконання умов інтеграції до ЄС є знання іноземної мови, в нашому випадку англійської. Президент України видав указ про оголошення 2016 року Роком англійської мови в Україні [2]. Кабінету Міністрів України доручено організувати комплекс заходів щодо доступного вивчення англійської мови усіма верствами населення України, зокрема:

– організацію курсів із вивчення англійської мови при навчальних закладах різних рівнів, в тому числі аграрних;

– введення англійської мови як другої іноземної у середніх навчальних закладах;

– проведення додаткових олімпіад, конкурсів та інших конкурсів серед науково-педагогічних працівників, аспірантів, докторантів, студентів та учнів;

– залучення до викладання англійської мови іноземних фахівців, які є її носіями, у тому числі волонтерів, що сприятиме розвитку міжнародного співробітництва;

– введення сертифікації викладачів іноземних мов різних рівнів навчальних закладів згідно із Загальноєвропейськими рекомендаціями з метою визначення рівня володіння ними іноземною мовою та відповідно диференціацію заробітної плати залежно від фахового рівня володіння англійською чи іншою іноземною мовами та ін. [2].

Тому, враховуючи те, що нині основною галуззю економіки України є сільське господарство, економіст аграрного профілю є важливим інструментом для виведення нашої країни на європейський рівень. Але у зв'язку з нестачею висококваліфікованих економістів аграрного профілю, недосконалою системою визначення перспективних потреб у кваліфікованих фахівцях із вищою агро-економічною освітою виникає ряд ключових проблем, пов'язаних із розвитком аграрного сектора української економіки. Варто зазначити, що агро-економічна освіта та освіта впродовж життя є близько спорідненими поняттями, що покращують умови самореалізації фахівця аграрно-економічного профілю, здатного самостійно свідомо долучатися до економічної, зокрема, аграрної діяльності, сприяють розвитку й постійному оновленню змісту аграрно-економічної освіти, вдосконаленню змісту педагогічного процесу в університетах та інтеграції вищої агро-економічної освіти в європейський простір.

Отже, аби стати частиною розвиненої Європи, необхідно засвоїти позитивний досвід країн-членів ЄС, що є можливим лише при комунікації, без чого людство стає безпомічним. Тому, висококваліфікований економіст аграрного профілю повинен в першу чергу вільно володіти іноземною мовою, а саме англійською, аби вільно спілкуватись, і тим самим сприяти належному сталому економічному розвитку України, та її вступу в ЄС. В свою чергу вищі навчальні заклади, які готують таких фахівців, повинні зробити все можливе, аби сприяти розвитку професійних комунікативних навичок з англійської мови у економістів аграрного профілю.

Перш за все, варто зазначити, що знання англійської мови дасть можливість науковцям аграрної сфери спілкуватися без бар'єрів, брати участь у міжнародних конференціях, наукових симпозіумах, стажуватися у розвинених країнах з стабільною економікою, проводити наукові дослідження за допомогою інноваційних технологій, ділитися знаннями і отримувати досвід від іноземних колег. Все це майже неможливо виконувати, не знаючи, одну з найпоширеніших мов міжнародного спілкування, а саме англійську. І жоден перекладач не зможе передати зміст того чи іншого діалогу краще, ніж фахівець свої справи.

Тому, формування комунікативних навичок в процесі вивчення ділової англійської мови ставить за мету забезпечити вітчизняній аграрній економіці гідне місце у світовому співтоваристві. Саме завдяки курсу ділової англійської мови майбутні економісти аграрного профілю будуть спроможні вести документацію, переговори, зустрічі, створювати презентації за фаховою тематикою при цьому використовуючи комунікативні навички у реальному спілкуванні.

Отже, аби забезпечити високий рівень мовленнєвої компетенції за агроекономічним спрямуванням, викладач в процесі навчання англійської мови повинен якомога більше сприяти розвитку та набуттю студентами професійних навичок спілкування. На нашу думку, в першу чергу, професіонал, який навчає англійської мови за професійним напрямом підготовки, повинен закінчити додаткові спецкурси, або мати другу вищу освіту з тієї чи іншої професій, у нашому випадку економіста аграрного профілю, аби розуміти тематику та застосовувати доцільні терміни у певній ситуації, яка має безпосереднє відношення до діяльності економіста аграрної сфери.

Нині немало зроблено, аби сприяти розвитку комунікативних навичок при в процесі вивчення англійської мови, а саме у вітчизняних вишах є обов'язковим вивчення іноземної мови та успішне складання іспиту по закінченню курсу. Щодо вступу до магістратури чи аспірантури, то кандидати також в обов'язковому порядку здають вступне випробування з іноземної мови, і у більшості випадків це саме англійська мова. Зрозуміло, що при цьому рівень володіння іноземною повинен вже бути значно вищий, безпосередньо комунікативні навички з використання професійної лексики на рівні спроможності майбутнього фахівця аграрної економіки змістовно викласти свою думку.

До того ж, варто також зазначити, що при проходженні співбесіди на роботу у більшості випадків розмова ведеться англійською мовою, так як більшість підприємств співпрацюють з іноземними партнерами, що в свою чергу вимагає від співробітників комунікативних навичок з ділової англійської мови, зокрема інтернет-листування, відео- і теле- конференцій. Ділове листування відіграє важливу роль у сучасному бізнес просторі. Тому важливо навчити майбутніх економістів аграрного профілю грамотно писати діловий лист, при цьому враховувати формальний стиль написання, правильні фрази-кліше привітання та прощання. Також, необхідно на заняттях англійської мови фахового спрямування навчити майбутніх фахівців правильно складати резюме, заповнювати анкети.

Отже, щоб досягнути здатності вільної комунікації, необхідно застосовувати форми та методи навчання іноземної мови, які будуть наближені по-максимуму до аутентичних професійних ситуацій. А саме – міждисциплінарний підхід, тобто вивчати лексику та відповідно підбирати граматичний матеріал, який тим чи іншим чином пов'язаний з економікою та сільським господарством.

Одним з таких методів навчання є читання та обговорення оригінальних текстів, написання анотацій та рефератів з професійної літератури, читання статей, заміток з газет і журналів іноземних періодичних видань.

Зазначимо також, що на практичних заняттях з ділової іноземної мови варто приділяти значну увагу розвитку діалогічного мовлення, що відповідає комунікативній спрямованості навчального процесу. На уроках слід моделювати допо-

віді-презентації та ділові переговори, укладання та обговорення контрактів, договорів, вирішення нагальних ділових питань із партнером по телефону, що є також невід'ємною частиною комунікативного аспекту. Використовуючи відповідну лексичну термінологію та витриманий діловий стиль, студенти повинні вчитися презентувати власну компанію, фірму, проводити прес-конференції, вести ділові переговори з іноземними партнерами та ін.[3].

Отже, на нашу думку рівень сформованості мовленнєвої компетенції при вивченні англійської мови майбутніми економістами аграрного профілю має значний вплив на інтеграція України до ЄС та її місце у європейській економічній царині.

Література:

1. Про Рекомендації парламентських слухань на тему: «Про інтенсифікацію співробітництва України з Європейським Союзом у рамках єврорегіонів та перспективи транскордонного співробітництва» [Електронний ресурс]: Постанова від 27 черв. 2007 р. N 1242-V / Верховна Рада України // Відомості Верховної Ради. – Електрон. дані. – 2007. – № 45. – Ст. 523. – Режим доступу : zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1242-16. – Назва з екрана.

2. Указ Президента України №641/2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.president.gov.ua/documents/6412015-19560. – Назва з екрана.

3. Піротті Н. В. Типологія науково-дослідницьких завдань у викладанні іноземних мов / Н. В. Піротті // Викладання мов у ВНЗ освіти на сучасному етапі. Збірник наукових праць. Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна. Вип. 12. – Х., 2008. – С. 193–199.

4. European Council in Copenhagen 21-22 June 1993. Conclusions of the Presidency [Електронний ресурс]. – Режим доступу: file:///C:/Users/%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D1%8F/Downloads/72921.pdf – Назва з екрана.

УДК 81'373.2(477.83)

М. Я. Наливайко,
Тернопільський національний педагогічний університет ім. В. Гнатюка, м. Тернопіль

СІМЕЙНО-РОДОВА АНТРОПОНІМІЯ ЛЬВІВЩИНИ

У статті розглянуто утворення сімейно-родових найменувань, похідних від імен, прізвищ, прізвиськ, андронімів, та їх функціонування в антропонімійній мікросистемі на матеріалі неофіційної антропонімії Львівщини. Зроблено спробу їх мотиваційної характеристики. У статті здійснено аналіз структури сімейно-родових іменувань жителів Львівщини. Сімейно-родові іменування творяться морфологічним способом і шляхом безафіксної деривації від імен, прізвиськ, прізвищ, апелятивних характеристик особи.

Ключові слова: *андронім, ім'я, прізвище, прізвисько, варіант імені, сімейно-родове найменування.*

СЕМЕЙНО-РОДОВАЯ АНТРОПОНИМИЯ ЛЬВОВЩИНЫ

В статье рассматривается образование семейно-родовых именований, производных от имен,прозвищ, фамилий, андронимов, а также их функционирование в антропонимной микросистеме на материале неофициальной антропонимии Львовщины. Сделана попытка их мотивационной характеристики. В статье проанализировано структуру семейно-родовых именований жителей Львовщины. Семейно-родовые именования образуются морфологическим способом і путем безафиксной деривации от имен, прозвищ, фамилий, апелятивных характеристик особы.

Ключевые слова: *андроним, имя, прозвище, фамилия, вариант имени, семейно-родовое именование.*

FAMILY-GENERIC ANTHROPONOMY OF LVIV REGION

The article deals with the formation of family and clan names derived from the names, nicknames, andronims, definitions of appeal by individuals and their functioning in the material antroponimiyniy Micro unofficial anthroponymy Lviv. Such anthroponomy used in the plural form. Informal anthroponomy of the enhababitants Lviv presented a wide range of family clan naming derived from personal names. The family-generic naming nicknames reflect vidapelyatyvnoho origin, correlated with two bits: «nomina personalia» and «nomina impersonalia». The family-generic naming of appeal identifying the origin of a person in a profession or occupation, point to its social status, ethnicity. An attempt to motivational characteristics.

The paper analyzes the structure of family and tribal naming Lviv residents. Word-formative analysis of family and tribal naming shows that hereditary naming unofficial been arising morphological method. The family-birth arise from naming names, nicknames, names of appeal characteristics. The largest group of names are motivated by nicknames. Much more street naming is derived from the names, nicknames, names, appellative by individuals and sometimes from patronims and andronims.

Key words: *name, variant names, family-generic name, andronym, nickname, surname.*

Зацікавлення неофіційними йменуваннями осіб засвідчує поява низки наукових публікацій, які стосуються сучасних українських прізвиськ, зокрема дослідження Г. Бучко, Д. Бучка [1], С. Вербича [2], Л. Кравченко [3], Р. Осташа [4], П. Чучки [7].

Як відомо, неофіційне спадкове найменування, набуваючи статусу сімейного прізвиська, з різних причин може перейти до наступного покоління і належати усьому роду. Вважається, що основний критерій зарахування тієї або іншої особової назви до розряду сімейно-родового іменування є її спадковість. Другим за вагомістю фактором дослідники називають диференційну роль спадкових антропонімів. На нашу думку, найвдалішим можна вважати термін «сімейно-родове іменування», введений у науковий обіг Г. Бучко, Д. Бучко, зі значенням: «особливий вид антропонімів, який ідентифікує усю родину й переважно передається у спадок, який за внутрішньою семантикою та структурою не відрізняється від прізвищ, але функціонує тільки в усному мовленні» [1, с. 2].

Метою нашого дослідження є аналіз сімейно-родових іменувань жителів Львівщини. **Об'єктом** статті стала мотиваційна база та структура сімейно-родових іменувань сільських жителів Львівської області. Такі антропоніми вживаються у множинній формі (наприклад, *Почтарьові*). У ролі сімейно-родових іменувань виступають переважно індивідуальні прізвиська (*Барани*). Лексичну базу вуличних іменувань становлять імена, прізвиська, апелятивні означення особи, прізвища. В основі сімейно-родових іменувань лежать церковно-християнські чоловічі та жіночі імена, неукраїнські чоловічі та жіночі імена.

А. Сімейно-родові іменування, в основах яких відображені чоловічі церковно-християнські імена. В основах сімейно-родових іменувань засвідчені такі чоловічі православні імена та їх структурні варіанти: *Андрій*, *Василь*, *Роман*, *Семен*, *Федір* та ін.

За своєю структурою ці спадкові найменування репрезентують такі моделі: **а) повне ім'я в незмінній формі:** *Василі, Кирилі́, Трохимі́;* **б) повна іменна основа + кваліфікативний + патронімний формант:** *Деми́д-к-ові, Лев-к-о́ві*; **в) повна**

© М. Я. Наливайко, 2017